

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Buitenlandse Zaken
De heer T.B.W. Berendsen
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 4 maart 2026

betreft Uitbreidingspakket COM(2025)690

ons kenmerk 180124

Geachte heer Berendsen,

De leden van de vaste commissie voor Europese Zaken hebben met belangstelling kennisgenomen van de Mededeling over het EU-uitbreidingspakket 2025¹ en de daarbij horende kabinetsappreciatie². De commissie heeft daarom besloten in schriftelijk overleg te treden.

De leden van de fracties van **BBB, VVD, PVV, SP, Partij voor de Dieren, Fractie-Van de Sanden en Fractie-Visseren-Hamakers** hebben naar aanleiding van de Mededeling en de kabinetsappreciatie een aantal vragen en opmerkingen.

Vragen van de leden van de BBB-fractie

De vragen van de leden van de BBB-fractie hebben met name betrekking op de mogelijke toetreding tot de EU door vijf landen, namelijk Albanië, Montenegro, Moldavië, Oekraïne en Servië. Over de mogelijke uitbreiding van de EU hebben de leden van de BBB-fractie de volgende vragen:

1. In dit document wordt slechts twee keer over de landbouw- en voedselvoorzieningssituatie in de vijf landen gesproken. Het 11e hoofdstuk van het EU-uitbreidingsproces richt zich op landbouw en plattelandsontwikkeling. In het bijgesloten factsheet³ staat dat voor alle vijf landen op dit terrein een 'screening voltooid' is.
De aan het woord zijnde leden vragen u of u, mede gezien het grote aandeel van landbouw in de regelgeving en uitgaven van de EU, aan de Europese Commissie voor wilt stellen over dit terrein volgend jaar en daarna wél te rapporteren.
2. Hoeveel wordt door de Nederlandse regering zelf, dus naast financiering van de EU, per jaar besteed aan voorbereiding van deze vijf landen op een mogelijk EU-lidmaatschap? Op welke terreinen concentreert deze hulp zich?
3. Welke activiteiten voeren Nederlandse ambassades en consulaten in de genoemde vijf landen uit met als doel het helpen voorbereiden op eventueel EU-lidmaatschap? Is de effectiviteit en efficiëntie daarvan geëvalueerd? Wat waren daaruit de belangrijkste conclusies?

¹ COM(2025)690

² EK 2025-2026, 23.987, AB

³ [Factsheet: State of play - EU accession negotiations - Enlargement and Eastern Neighbourhood](#)

datum 4 maart 2026

ons kenmerk 180124

blad 2

- Zo niet: bent u bereid toe te zeggen een dergelijke evaluatie uit te voeren en de Kamer over de uitkomsten daarvan te informeren?
4. Wordt hulp bij voorbereiding op een eventueel EU-lidmaatschap genoemd in bilaterale verdragen, convenanten of andere overeenkomsten tussen Nederland en die landen? Zo ja: in welke documenten?
 5. De leden van de BBB-fractie vragen u welke weerstand tegen mogelijk EU-lidmaatschap er in de genoemde vijf landen bestaat. Hebben Nederlandse diplomaten contact met tegenstanders van EU-lidmaatschap? Welke argumenten tegen en zorgen over EU-lidmaatschap blijken uit die contacten?
 6. Welke afspraken over taakverdeling zijn er tussen Nederlandse ambassades en de *European External Action Service* (EEAS) in de vijf landen wat betreft EU-uitbreiding?
 7. Hoeveel verwacht u dat elk van de vijf landen ongeveer als financiële bijdrage aan de EU-begroting zullen moeten gaan betalen, en hoeveel zullen zij uit de verschillende EU-begrotingsdelen en -programma's ontvangen? Welke landen hebben de potentie om op termijn netto-betalers te worden?
 8. Mochten deze landen volwaardig lid worden, welke effecten zou dit per land hebben op de EU-begroting en wat zou het totale effect zijn?
 9. Kunt u schetsen welke handelsrelaties Nederland met de genoemde landen heeft? Welke jaarlijkse waarde hebben die? Welke soorten diensten of producten betreft het vooral?
 10. Hoeveel visumaanvragen ontvangt Nederland jaarlijks vanuit deze respectievelijke landen? En hoeveel asielaanvragen, aanvragen voor naturalisatie en gezinshereniging? Hoeveel van deze aanvragen zijn succesvol?
 11. Hoe groot is de bevolkingsgroei in deze respectievelijke landen? Wat is het gemiddelde aantal kinderen per vrouw?
 12. Hoeveel Nederlanders hebben een migratieachtergrond uit deze respectievelijke landen? Hoeveel daarvan zijn eerste, tweede respectievelijk derde generatie Nederlander?
 13. Welke bilaterale verdragen heeft Nederland nu met deze landen? Welke daarvan zullen deze worden opgezegd bij toetreding van deze landen tot de EU?
 14. Welke plekken nemen deze landen in internationale corruptie-indexen? Welke trend zit daar nu in?
 15. Hoeveel en welke criminaliteit in Nederland is afkomstig uit of verbonden aan genoemde landen? Hoe houdt u hiermee rekening bij de vraag of en wanneer de landen tot de EU mogen toetreden?
 16. Welke extremistische of terroristische groepen zijn in de genoemde landen actief? Zijn deze actief in Nederland? Hoe wordt hier rekening mee gehouden bij de vraag of en wanneer genoemde landen tot de EU mogen toetreden?
 17. Gaat de regering expliciet toestemming vragen aan het parlement voor de toetreding van deze landen? Wanneer en hoe verwacht de regering dit te gaan doen?
 18. Hebt u een analyse laten maken van de impact – kansen en bedreigingen – van de eventuele toetreding van deze landen voor de Nederlandse agrarische sector? Zo niet: wilt u de aan het woord zijnde leden toezeggen deze alsnog te laten maken?
 19. De leden van de BBB-fractie bezien met grote bezorgdheid de financiële gevolgen van de toetreding van landen met een uitgebreide landbouwsector. Hoe schat de Nederlandse regering het risico in dat subsidies voor Nederlandse boeren onmiddellijk worden verminderd om de toetreding van nieuwe landen te ondersteunen?
 20. In het rapport over Albanië wordt de voortgang in cluster 5: Middelen, landbouw en cohesie genoemd. Kunt u uitleggen in welke mate de Albanese normen voor voedselveiligheid, veterinair en fytosanitair beleid (hoofdstuk 12) daadwerkelijk vergelijkbaar zijn met de normen die gelden voor de Nederlandse boer? Is er hier geen dubbele maatstaf toegepast waarbij Nederlandse boeren zich moeten houden aan strengere regels dan hun toekomstige concurrenten, zo vragen deze leden.

datum 4 maart 2026

ons kenmerk 180124

blad 3

21. Het rapport over Noord-Macedonië geeft aan dat de veterinaire wetgeving nog niet volledig is aangepast aan de EU-normen en dat de controle op dierziekten, zoals Afrikaanse varkenspest en hondsdolheid, niet voldoende is. Op welke manier evalueert de regering de gevaren voor de Nederlandse veestapel wanneer de grenzen voor landen waar de veterinaire wetgeving nog niet volledig aan EU-normen is aangepast verder worden geopend in het kader van het toetredingsproces?
22. In de Mededeling wordt uitbreiding beschreven als een 'geopolitiek instrument'. De leden van de BBB-fractie pleiten voor een realistische aanpak waarbij economische stabiliteit en de belangen van onze eigen inwoners centraal staan. Is de regering van mening dat geopolitieke voorkeur nooit de sociaaleconomische situatie van het Nederlandse platteland en de voedselvoorziening in eigen land mag beïnvloeden?
23. Het rapport over Turkije wijst erop dat er geen vooruitgang is geboekt in het verhelpen van obstakels voor het vrij verkeer van goederen. Op welke manier ondersteunt de regering de voortdurende gesprekken over toetreding, gezien het feit dat Turkije de douane-unie niet volledig respecteert, wat schadelijk is voor Nederlandse exporteurs?
24. Bent u bereid om voor de volgende Europese Raad over uitbreiding, een uitgebreide impactanalyse naar de Kamer te verzenden over de impact van de voorgestelde stappen voor uitbreiding op de Nederlandse netto-afdracht en de Nederlandse agrarische sector?

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

Volgens de leden van de VVD-fractie stelt de regering terecht dat er sprake dient te zijn van het volledig honoreren van de zogenaamde Kopenhagen-criteria. Met het perspectief van een EU-lidmaatschap is de bereidheid structurele hervormingen door te voeren groot. Eenmaal lid van de EU kan er sprake zijn van ontsporingen. Dit is het geval geweest bij Polen, en thans in Hongarije en Slowakije. Het is jammer genoeg niet uit te sluiten dat het in de toekomst vaker voorkomt, aldus deze leden.

Het huidige artikel 7 van het EU-verdrag, waarbij sprake moet zijn van unanimiteit, is volgens hen geen werkend correctiemechanisme. De leden van de VVD-fractie zijn van mening dat, juist bij de huidige internationale turbulenties en spanningen, afwijkend gedrag effectief moet worden tegengegaan en er geen plaats is voor 'free riders'. Dit verzwakt het opereren van de EU en dat moet juist nu worden voorkomen. Is de regering bereid het initiatief te nemen art. 7 tot een effectief instrument te maken en daarvoor draagvlak te creëren? Mocht dat niet het geval zijn, dan zouden de leden van de VVD-fractie daar graag van op de hoogte gesteld worden en de redenen daarvan willen weten.

Deze leden vinden het terecht dat de Commissie stelt dat de Unie zelf ook klaar moet zijn voor het kunnen absorberen van nieuwe toetredingen. Een mededeling hierover is aangekondigd voor het einde van 2025. Is er al duidelijkheid wanneer dit document wordt gepubliceerd, mocht dat nog niet het geval zijn (de leden van de VVD-fractie hebben nog geen mededeling kunnen achterhalen hieromtrent), wat daarvan de inhoud is en hoe de regering dat apprecieert?

In de visie van de VVD-fractie dienen deze hervormingen duidelijkheid te verschaffen op welke wijze een transferunie kan worden voorkomen, een Europa van meerdere snelheden verder vorm kan worden gegeven, de omvang van de Commissie kan worden beperkt en de kosten kunnen worden beheerst. In het proces van opstelling van een dergelijk document moet hierover al enige duidelijkheid bestaan. In hoeverre heeft de regering het initiatief genomen om in de Raad en bij de Commissie te pleiten voor de in haar ogen noodzakelijke hervormingen ter versterking van het opereren van de Unie, hetgeen volgens de aan het woord zijnde leden dringend noodzakelijk is?

datum 4 maart 2026

ons kenmerk 180124

blad 4

Uiteindelijk is het uitbreidingsproces niet zozeer juridisch gedreven maar politiek, menen de leden van de VVD-fractie. Dat was het geval bij de meest recente uitbreidingen, maar evenzeer bij de toetreding van o.a. Spanje, Portugal en Griekenland. Is de regering het tegen deze achtergrond met deze leden eens dat de hervormingen zoals verwoord in voorgaande alinea's moeten zijn gerealiseerd voordat er sprake kan zijn van verdere uitbreiding van de EU?

De minister benadrukt in zijn brief dat uitbreiding de EU moet versterken, niet verzwakken. Aansluiting bij het Gemeenschappelijk Buitenlands- en Veiligheidsbeleid (GBVB) is daarbij – zeker in het licht van de huidige geopolitieke ontwikkelingen, die een lange schaduw vooruitwerpen – cruciaal. De positie van de EU in de Oekraïne-oorlog is nu urgent, maar de EU moet ook slagvaardig kunnen handelen in toekomstige situaties op de middellange en lange termijn. Tegenover geopolitieke argumenten vóór uitbreiding, kunnen daarom slagkracht-argumenten worden geplaatst, menen de leden van de VVD-fractie. Zij merken op dat ook zonder uitbreiding we nu al ervaren hoe ingewikkeld het soms is om als EU daadkrachtig en snel op te treden in de wereld. Uitbreiding van de EU met nieuwe lidstaten die uiteenlopende (historische) banden hebben met de huidige geopolitieke grootmachten kan dit eensgezind daadkrachtig optreden nog lastiger maken. Daarom hebben de leden van de VVD-fractie behoefte aan perspectief van de regering welke maatregelen nodig zijn om mét EU-uitbreiding meer GBVB-eensgezindheid én daadkracht te realiseren, en hoe risico's op verlamming van het GBVB geloofwaardig kunnen worden gemitigeerd. Welke gevolgen verbindt de regering eraan als de conclusie is dat dit risico niet adequaat kan worden gemitigeerd?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben vragen die specifiek betrekking hebben op de situatie van de kandidaat-lidstaten Albanië en Bosnië.

Albanië

Het kabinet-Schoof geeft in zijn brief⁴ over Albanië aan: *"Het kabinet is positief over de goede voortgang in de strijd tegen georganiseerde misdaad, met name door de inzet van het SPAK. Het kabinet blijft hier aandacht voor houden."* Kunt u deze 'goede voortgang' ook nader (cijfermatig) onderbouwen?

Kunt u aangeven hoe deze 'goede voortgang' zich verhoudt tot het bericht 'Oprukkende Albanese maffia plaag voor Nederlandse recherche'⁵ van RTL Nieuws (oktober 2024) waarin wordt gesteld dat Albanië een narcostaat is en Albanese criminele netwerken steeds meer aan macht winnen in Nederland? Kunt u nadere cijfers voorleggen van criminele activiteiten van Albanen in Nederland?

Afgelopen november publiceerde onderzoeksplatform FTM het artikel 'Het Albanese drugsimperium bedreigt Europa, maar Brussel kijkt weg'⁶. In dit artikel wordt een beeld geschetst van de wijdverspreide criminaliteit en corruptie vanuit Albanië in Europa, waaronder Nederland, en de desondanks positieve grondhouding van de Europese Commissie ten aanzien van toetreding van Albanië tot de EU. Heeft het kabinet kennisgenomen van dit artikel? Herkent u het in het artikel geschetste beeld van de verspreiding van criminaliteit en corruptie in Europa vanuit Albanië? Kunt u aangeven hoe dit zich verhoudt tot de uitspraak van het kabinet-Schoof over de 'goede voortgang in de strijd tegen georganiseerde misdaad' en haar positie ten aanzien van de voortgang van de toetreding van Albanië tot de EU?

⁴ https://www.eerstekamer.nl/behandeling/20251128/brief_van_de_minister_van_bz/document3, p. 8

⁵ <https://www.rtl.nl/nieuws/artikel/5475662/albanese-criminelen-winnen-aan-macht-nederland>

⁶ <https://www.ftm.nl/artikelen/albanese-caffia-tiert-welig-in-europa-maar-brussel-kijkt-weg>

datum 4 maart 2026

ons kenmerk 180124

blad 5

De brief stelt op pagina 7: "Albanië ambieert in 2027 de toetredingsonderhandelingen af te ronden. De Commissie acht deze ambitie haalbaar, mits het hervormingstempo aangehouden wordt." Kunt u aangeven hoe het huidige kabinet tegenover deze ambitie staat, gelet op voornoemde punten over Albanese criminele netwerken? In hoeverre weegt het kabinet dit mee bij beslissingen over het sluiten van onderhandelingshoofdstukken?

Bosnië

Het landenrapport van Bosnië stelt over de aanpak van terrorisme onder andere:

*"The cooperation among authorities competent for countering terrorism has been hampered by the political situation – at both strategic and operational level – and needs to become more structured and efficient. The response to terrorist attacks needs to be reviewed and better prepared by developing standard operating procedures. Bosnia and Herzegovina actively participates in the counter terrorism support network (CTSN) established with CEPOL support. Bosnia and Herzegovina needs to step up the implementation of the 2021-2026 strategy and action plans against terrorism and violent extremism, as well as the bilateral arrangement with the EU under the Joint Action Plan on counter terrorism for the Western Balkans. The criminal code remains to be amended in line with the Joint Action Plan. There was no repatriation of foreign terrorist fighters during the reporting period, and around 160 citizens of Bosnia and Herzegovina (including 41 women and 77 children) remain in Syria and Iraq. Bosnia and Herzegovina needs to develop a comprehensive reintegration policy. In 2024, 14 investigations for terrorism were initiated against 15 individuals (the double than in 2023) with three final convictions. Security agencies and local authorities need to develop a coordinated approach to prepare the release from prison of terrorism offenders who have served their sentences, and provide assistance to help them disengage from violent extremism. Bosnia and Herzegovina needs to further develop the capacity to investigate and prosecute the financing of terrorism and address threats posed by new technologies."*⁷

In de kabinetsappreciatie wordt echter zeer marginaal ingegaan op de risico's van terrorisme in Bosnië. Bij eerdere vragen in 2024 over gewelddadig extremisme van Bosnische radicaalislamitische organisaties en de bestrijding van terrorisme gaf de minister van Buitenlandse Zaken aan dat dit een prioriteit blijft van het kabinet.⁸ Kunt u nader aangeven hoe dit kabinet aan deze prioriteit concreet vormgeeft en in hoeverre deze risico's vanuit Bosnië goed in beeld zijn?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de kabinetsappreciatie van het uitbreidingspakket 2025. Voornoemde leden constateren dat de regering het belang benadrukt van strikte naleving van de toetredingscriteria en van versterking van het Europese instrumentarium ter bescherming en handhaving van de rechtsstaat. Over de wijze waarop dit in de praktijk vorm moet krijgen, alsmede in het licht van recente discussies over mogelijke versnelde toetreding van Oekraïne en een tweeledig toetredingsmodel, hebben deze leden de volgende vragen aan de regering.

Toetreding Oekraïne

⁷ P. 49 https://www.eerstekamer.nl/bijlage/20251112/bosnia_and_herzegovina_report_2025_3/document3

⁸ P. 8/9

https://www.eerstekamer.nl/behandeling/20240618/verslag_van_een_schriftelijk_3/document3/f=/vmeadcylxnzo.pdf

datum 4 maart 2026

ons kenmerk 180124

blad 6

Hoe beoordeelt u berichten over politieke druk om Oekraïne versneld te laten toetreden in het kader van vredesonderhandelingen?⁹ Acht het kabinet het wenselijk dat geopolitieke overwegingen invloed krijgen op de inhoudelijke toetredingscriteria?

Is de regering van mening dat toetreding onder omstandigheden onderdeel mag worden van vredesonderhandelingen of geopolitieke deals, of bent u het met de leden van de SP-fractie eens dat toetreding een strikt op merites gebaseerd proces moet blijven?

Kan de regering expliciet bevestigen dat voor Nederland volledige naleving van alle Kopenhagencriteria leidend blijft, ook in het geval van Oekraïne, ongeacht geopolitieke ontwikkelingen?

Tweeledig toetredingsmodel

Bent u bekend met voorstellen of discussies op EU-niveau over een tweeledig toetredingsmodel, waarbij landen eerder zouden kunnen toetreden met een beperktere status?¹⁰

Deelt de regering de zorg van voornoemde leden dat differentiatie in het toetredingsproces op politieke gronden de geloofwaardigheid van het uitbreidingsbeleid kan ondermijnen?

Kan de regering bevestigen dat Nederland géén voorstander is van EU-lidmaatschap in twee fasen, waarbij een land lid wordt zonder aan alle voorwaarden te voldoen?

Is de regering bereid zich in EU-verband actief uit te spreken tegen invoering van een mogelijk tweeledig lidmaatschapsmodel en voor één uniforme toetredingsstandaard voor alle kandidaat-lidstaten?

Hoe waarborgt u dat alle kandidaat-lidstaten volgens dezelfde maatstaven worden beoordeeld, en dat er geen politieke uitzonderingsposities ontstaan voor afzonderlijke landen?

Deelt u de opvatting dat juist strikte, consistente toepassing van de criteria in het belang is van kandidaat-lidstaten zelf omdat dit hun hervormingen versterkt, ook voor de lange termijn?

Rechtsstaat

Welke lessen trekt het kabinet uit eerdere uitbreidingsrondes waarbij na toetreding sprake bleek van democratische en rechtsstatelijke achteruitgang?

Bent u van mening dat uitbreiding kan plaatsvinden zolang de EU zelf nog worstelt met structurele rechtsstaatproblemen in bestaande lidstaten? Hoe weegt u dit?

Ziet u een risico dat te vroege toetreding van landen met nog kwetsbare instituties het probleem van rechtsstatelijke achteruitgang binnen de EU vergroot?

Hoe beoordeelt de regering het spanningsveld tussen uitbreiding, met name in de huidige geopolitieke context, en het feit dat de EU er volgens deze leden momenteel niet in slaagt rechtsstatelijke achteruitgang in bestaande lidstaten effectief te keren?

Is de regering van mening dat eerst het interne rechtsstaatsinstrumentarium versterkt moet worden voordat verdere uitbreiding plaatsvindt?

⁹ [Brussel kijkt naar versnelde EU-toetreding voor Oekraïne](#) & [Ukraine keeps pushing for early EU entry as peace plan talks rumble on](#)

¹⁰ [Countries split over plans for two-tier EU – POLITICO](#) & [Enlargement: EU mulls two-tier membership for new entrants](#)

datum 4 maart 2026

ons kenmerk 180124

blad 7

De aan het woord zijnde leden zien dat in de kabinetsappreciatie het belang van sterke waarborgen tegen terugval op rechtsstatelijke hervormingen na toetreding wordt benadrukt. Kunt u concreet maken welke nieuwe instrumenten of mechanismen Nederland daarbij voor ogen heeft?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie maken zich zorgen over de uitbreiding van de Europese Unie met de in de Mededeling genoemde lidstaten. Zij hebben de volgende vragen.

In hoeverre acht u het realistisch dat de genoemde lidstaten (zullen) voldoen aan de Kopenhagencriteria (democratie, mensenrechten, respect voor de rechtsstaat)?

Deelt u de zorgen van deze leden dat uitbreiding zal leiden tot nog meer vertraging bij besluitvorming? Bent u het met deze leden eens dat de EU eerst intern hervormd moet worden voordat sprake kan zijn van uitbreiding?

Beschouwt het kabinet de uitbreiding van de EU met de genoemde lidstaten als een versterking of verzwakking van de geopolitieke stabiliteit? Graag ontvangen deze leden een toelichting.

Vragen en opmerkingen van het lid van de Fractie-Van de Sanden

In de kabinetsappreciatie staat dat het uitbreidingsbeleid strikt gebaseerd blijft op merites en voorwaarden. Het lid van de Fractie-Van de Sanden vraagt u om concreet toe te lichten welke rechtsstatelijke minimumnormen volgens Nederland daadwerkelijk duurzaam gerealiseerd moeten zijn vóór opening of sluiting van toetredingshoofdstukken. Hoe wordt voorkomen dat geopolitieke overwegingen deze criteria feitelijk relativeren?

In meerdere landenrapporten signaleert de Commissie vooruitgang op papier, maar aanhoudende problemen in de praktijk bij rechterlijke onafhankelijkheid, corruptiebestrijding en persvrijheid, aldus dit lid. Kunt u uiteenzetten hoe de regering beoordeelt of hervormingen structureel en onomkeerbaar zijn, en welke objectieve maatstaven zij daarbij hanteert?

Acht u het wenselijk dat toetredingsonderhandelingen worden voortgezet met landen waar de politieke invloed op de rechterlijke macht of de mediavrijheid aantoonbaar voortduurt, en zo ja, hoe wordt dan geborgd dat dit geen afbreuk doet aan de geloofwaardigheid van de EU-rechtsorde?

De Commissie werkt steeds vaker met gefaseerde integratie en tussentijdse toegang tot EU-programma's voorafgaand aan volledig lidmaatschap, zo ziet dit lid. Hoe voorkomt de regering dat deze stappen de feitelijke toetredingsdruk verhogen zonder dat rechtsstatelijke voorwaarden volledig zijn vervuld?

Kunt u toelichten in hoeverre de regering bereid is om, indien sprake is van terugval op het gebied van rechtsstaat of fundamentele vrijheden, expliciet te pleiten voor bevrozing of terugdraaiing van onderhandelingshoofdstukken, en hoe vaak Nederland dit de afgelopen jaren daadwerkelijk heeft gedaan?

Kunt u concreet aangeven welke rol Nederland speelt bij het ondersteunen van rechtsstatelijke hervormingen in kandidaat-lidstaten, en hoe wordt geëvalueerd of deze ondersteuning daadwerkelijk leidt tot institutionele versterking in plaats van formele wetgeving zonder praktische doorwerking?

Het lid van de Fractie-Van de Sanden constateert dat het uitbreidingsproces voor burgers en parlementen vaak weinig transparant en voorspelbaar is. Kan de regering toelichten hoe zij zich inzet voor betere parlementaire betrokkenheid, heldere voortgangscriteria en publieke toetsbaarheid van uitbreidingsbesluiten?

datum 4 maart 2026

ons kenmerk 180124

blad 8

Kunt u expliciet maken onder welke omstandigheden Nederland bereid zou zijn om uitbreidingstrajecten te blokkeren of vertragen, en hoe deze positie zich verhoudt tot de huidige kabinetsappreciatie van het uitbreidingspakket 2025?

In het licht van een mogelijke verdere uitbreiding van de Europese Unie vraagt het aan het woord zijnde lid in hoeverre de regering het wenselijk acht om, voorafgaand aan eventuele nieuwe toetredingen, te bezien of het huidige constitutionele fundament van de Europese Unie aan herziening toe is, in het bijzonder op de onderdelen:

- De besluitvorming binnen de Raad (waaronder de toepassing en reikwijdte van unanimiteit versus gekwalificeerde meerderheid), en
- De mogelijkheden tot schorsing dan wel expulsie van een lidstaat bij voortdurende en ernstige schendingen van de in artikel 2 VEU verankerde kernwaarden.

Bent u van oordeel dat uitbreiding kan plaatsvinden binnen het huidige verdragskader, of acht de regering institutionele hervormingen op deze punten een noodzakelijke voorwaarde om de slagvaardigheid en normatieve samenhang van de Unie te waarborgen?

Vragen en opmerkingen van het lid van de Fractie-Visseren-Hamakers

Het lid van de Fractie-Visseren-Hamakers heeft met interesse kennisgenomen van de Mededeling over het EU-uitbreidingspakket 2025 van de Europese Commissie en de daarbij horende kabinetsappreciatie. Naar aanleiding daarvan vraagt dit lid of deze landen Europees dierenwelzijns-, natuur- en klimaatwetgeving al vertaald hebben en geïmplementeerd naar nationale wetgeving? Zo ja, welke landen hebben deze wetgeving vertaald en geïmplementeerd in eigen wetgeving en welke niet? Zo nee, welke afspraken zijn hierover gemaakt? Graag een reflectie per land dat vergaand in het EU-toetredingsproces zit.

De leden van de vaste commissie voor Europese Zaken zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag uiterlijk vier weken na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

prof. dr. E.B. van Apeldoorn
Voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken